

31 AGUSTOS 1992

Damat İbrahim Paşa, Nev.

İBRAHİM PAŞA, Nevşehirli. Reisebericht des Großbotschafters Ibrahim-Pascha nach dem Passarowitzer-Frieden im Jahre 1719 [GOW, 325:] Übersetzt von J. V. Hammer. Archiv für Geographie, Historie, Staats- und Kriegskunst 13 (1822), pp. 273-278, 341-344.

ilim dah: TTM

02 KASIM 1990

madde: Damat İbrahim Paşa

- A. Br. : c. 10, s. 578-79
B. L. : c. 2, sbk. Nevşehirli Damat İbr.
F. A. : c. , s.
M. L. : c. 112, s. 365
T. A. : c. , s.

63
Damat İbrahim Paşa

Süheyl Ünver

Vakıflar Der.

s.10, sf.440-441, Ank. 1973

رسید و یک سال بعد، با عنوان والی، مأمور سامان دادن به اوضاع آشفته مصر شد (عثمان زاده احمد تائب، همانجا؛ ثریا، ج ۱، ص ۹۷؛ سامی، ج ۱، ص ۵۵۵؛ اوزون چارشیلی^۲، ج ۳، بخش ۲، ص ۳۵۱) و نظم را در مصر و حجاز و یمن برقرار کرد (د.د.ترک، ذیل ماده). در ۹۹۳، در مسیر بازگشت به استانبول، مأمور سرکوب شورشیان دروزی در لبنان شد و بسیاری از آنها را کشت (حسن بیگزاده احمد^۳، ج ۲، ص ۳۲۱-۳۲۲؛ صولاق زاده محمد همدی، ص ۶۰۸). وی آنچه از دفاين و غنایم به چنگ آورده بود و نیز تخت جواهر نشان بی نظیری را که در مصر برایش ساخته بودند، در استانبول به سلطان هدیه داد. این هدایا را پیشکش عظیم خوانده‌اند (د.د.ترک، ذیل «ابراهیم پاشا»؛ د.اسلام، همانجا). مراد سوم به پاس خدمات ابراهیم پاشا در مصر و هدایای فراوانش، او را به رتبه وزارت ثانی (سامی، همانجا) ارتقا داد و دخترش عایشه سلطان را به عقد او درآورد (حسن بیگزاده احمد، ج ۲، ص ۳۲۲-۳۲۳).

پس از درگذشت قلیچ علی پاشا در رجب ۹۹۵، ابراهیم پاشا یک سال به جای وی قیودان دریا (دریاسالار) شد (سامی، همانجا). او که نفوذ زیادی داشت، می‌کوشید با هر وسیله‌ای به صدارت برسد. چنان‌که در شورش بینی چریان در ۱۶ جمادی الاولی ۹۹۷، از محرکان شورش شناخته شد و از وزارت معزول گردید. از آن پس، مراد سوم چنان از ابراهیم پاشا آزرده‌خاطر شد که تا پایان زندگی خود وظیفه مهمی به وی محول نکرد (د.د.ترک، همانجا).

با جلوس سلطان محمد سوم در ۱۰۰۳، ابراهیم پاشا فرصت بازگشت به عرصه سیاست را پیدا کرد و سرانجام در ۱۰۰۴ به صدارت رسید. او سپس به تدارک لشکرکشی به سرزمینهای اتریش و مجارستان پرداخت و سپاه عثمانی در شوال ۱۰۰۴ رهسپار بلگراد شد. در نخستین اقدام، قلعه آگری^۴ در مجارستان به دنبال محاصره‌ای سه هفته‌ای به تصرف درآمد (پجوری، ج ۲، ص ۱۹۰، ۱۹۳-۱۹۵). سپس در ۳ ربیع الاول ۱۰۰۵/۲۶ اکتبر ۱۵۹۶، سپاه عثمانی در دشت حاج اوس^۵ (مزوکرتس) بر سپاه امپراتور رودولف^۶ دوم به فرماندهی آرشدوک ماکسیمیلیان^۷، متشکل از پنجاه تا صد هزار جنگاور پیروز شد (همان، ج ۲، ص ۱۹۵-۲۰۳؛ اولیاچلیبی، ج ۷، ص ۱۷۸؛ د.د.ترک، ذیل "Haçova Meydan Savaşı").

بلافاصله پس از پایان جنگ، چغاله زاده یوسف سنان پاشا^{*} به جای ابراهیم پاشا به صدارت منصوب شد، اما با وساطت والده

منابع: محمد محسن آقازورگ طهرانی، الذریعة الی تصانیف الشیعة، چاپ علی نقی متزوی و احمد متزوی، بیروت ۱۳۸۳/۱۴۰۲؛ همو، طبقات اعلام الشیعة: نقیاء البشر فی القرن الرابع عشر، مشهد، قسم ۴-۱، ۱۴۰۴؛ همو، مَصْفَى المَقَال فی مَصْفَى علم الرجال، چاپ احمد متزوی، تهران ۱۳۳۷ ش؛ حسن اسدی، ثورة النجف علی الانگلیز، او الشراة الاولى لثورة العشرين، بغداد ۱۹۷۵؛ اسنادی درباره هجوم انگلیس و روس به ایران: ۱۲۸۷ تا ۱۲۹۱ ه.ش، تألیف محمد ترکمان، تهران: وزارت امور خارجه، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ۱۳۷۰ ش؛ امین؛ محمد علی جعفر تمیمی، مشهد الامام، او، مدینة النجف، نجف ۱۳۷۴/۱۹۵۵؛ کامل سلمان جیوری، النجف الاشرف و حركة الجهاد: عام ۱۳۳۲-۱۳۳۳ ه/ ۱۹۱۴ م، بیروت ۲۰۰۲/۱۴۲۲؛ جهادیه: فتاوی جهادیه علما و مراجع عظام در جنگ جهانی اول، به کوشش محمد حسن کاووسی عراقی و نصرالله صالحی، تهران: وزارت امور خارجه، ۱۳۷۵ ش؛ عبدالحلیم رحیمی، تاریخ الحركة الاسلامیة فی العراق: الجذور الفکرية و الواقع التاريخي (۱۹۰۰-۱۹۲۴)، بیروت ۱۹۸۵؛ عبدالمولی طریحی، «ترجمة العلامة السيد المجاهد السيد علی داماد الرضوی اعلى الله مقامه»، العرفان، ج ۱۰، ش ۴ (جمادی الآخره ۱۳۳۳)؛ عبدالحسین مجید کفانی، مرگی در نور: زندگانی آخوند خراسانی، تهران ۱۳۵۹ ش؛ عبدالله مامقانی، مخزن المعانی فی ترجمة المحقق المامقانی، چاپ محمدرضا مامقانی، قم ۱۴۲۳؛ موسوعة طبقات الفقهاء، اشراف جعفر سبحانی، قم: مؤسسة الامام الصادق، ۱۴۱۸-۱۴۲۴؛ محمد حسن نجفی قوچانی، برگی از تاریخ معاصر: حیات الاسلام فی احوال آية الملك العلم، پیرامون شخصیت و نقش آخوند ملا محمد کاظم خراسانی در پیشبرد نهضت مشروطیت، چاپ رمضانعلی شاکری، تهران ۱۳۷۸ ش؛ حسن نظام‌الدین زاده، هجوم روس و اقدامات رؤسای دین برای حفظ ایران، به کوشش نصرالله صالحی، تهران ۱۳۷۷ ش.

/ محمد رئیس زاده /

داماد، سید محمد ← محقق داماد، سید محمد

داماد ابراهیم پاشا، صدراعظم عثمانی در اواخر قرن نهم و اوایل قرن دهم. او که در اصل بوسنیایی بود (پجوری^۱، ج ۲، ص ۲۸۴؛ عثمان زاده احمد تائب، ص ۴۵)، احتمالاً در ۹۵۷ به دنیا آمد (د.اسلام، چاپ دوم، ذیل «ابراهیم پاشا، داماد»). در کودکی، به رسم دوشیرمه^{*} به دربار راه یافت و مدارج ترقی را پیمود. در حدود ۹۸۲ (سال جلوس مراد سوم)، مقام سلاحدار و رکا بداري داشت. در ۹۸۷ پس از رسیدن به مقام بینی چری آغاسی (فرمانده بینی چریان)، دربار را ترک کرد و در ۹۸۹ بیگلربیگی (میرمیران) روم ایللی شد. در ۹۹۰، به وزارت

1. İbrahim Peçevi

2. Uzunçarşılı

3. Hasan Bey-zâde Ahmed

4. Eğri

5. Mezőkeresztes

6. Rudlof

7. Arşidük Maximilien

18. yüzyıl başlarında yönetici elitin saltanatın meşruiyet arayışına katılımı*

Tülay Artan**

Tarihçilik tartışmalarını izleyenlerin bildiği gibi, bugün Osmanlı-Türkiye tarihçiliği alanında derece derece gerilikler söz konusu. Aile, toplumsal cinsiyet, zihniyet, materyal kültür, gündelik yaşam ve standartları, tüketim biçimleri vb. alanlarını da içine alan bir "total tarih" arayışı doğrultusunda atılan adımlar, en ileri iktisat tarihçileri tarafından dahi, bütünü parçaya, *grand narrative*'i küçük ölçeğe feda ettikleri kuşkusuyla, genel olarak Yeni Tarihçiliğe yöneltilen "post-modernlik", "salt estetik arayışı", "hafif ve eğlenceli konularla uğraşmak" suçlamalarına maruz bırakılabiliyor; ya da "belge yok" veya "tek başına altundan kalılamayacak kadar çok/dağınık" türü mülâhazalarla "ciddi" tarihçilerin ilgi alanı dışında tutulmaya devam ediyor.¹

Bu bağlamda, tarih anlayışımızı kökten değiştirmese bile hayli zenginleştirilebilecek alanlardan olan biyografiler, aile tarihleri, prosopografik çalışmalar, hatta hanedan üyelerinin yaşam öykülerinin yanısıra, saltanat biçimleri, iktidar kavgaları ve meşruiyet arayışlarına ışık tutacak araştırmalar dahi, bugün hâlâ bir elin parmaklarıyla sayılacak kadar azdır.² Rical ile hanedan üyesi kadınların

(*) Bu makale ilk olarak Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı'nın 24-26 Mayıs 1993 tarihinde Ankara'da topladığı, "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e. Problemler, Araştırmalar, Tartışmalar" başlıklı I. Uluslararası Tarih Kongresi'ne sunulmuş; ancak 1998'de yayınlanan aynı başlıklı kongre kitabına bir teknik hata sonucu girmemişti. Burada dipnotları güncelleştirilerek yayınlanmaktadır.

(**) Sabancı Üniversitesi, Sanat ve Sosyal Bilimler.

1 Bu bağlamda bir istisna oluşturan Cemal Kafadar'ın çalışmalarına dikkat çekmek istiyorum: C. Kafadar, 1986; 1989; 1992a; 1992b; 1994.

2 1985'te Suraiya Faroqhi, bu konularda son otuz yılda yapılmış olan çalışmaları gözden geçirmişti: S. Faroqhi, 1985. Ayrıca C. Kafadar'ın yukarıda sözü edilen 1989 makalesi de ayrıntılı bir bibliyografyayı içeriyor. Metinde yeri geldikçe, özellikle son on yılda yapılmış çalışmalara işaret edeceğim. Bu makalede özellikle faydalandığım bazı incelemeleri ise tekrarlamayı yararlı buluyo-

bireysel tarihi, genellikle "asıl" tarihe "ek" düzeyinde ele alınırken, iktidar ortağı bu iki grup arasında gerçekleşen evliliklerin, yönetici sınıfın ittifak ve dayanak arayışlarında bir araç olarak kullanılmasının üzerinde hemen hiç durulmamış bulunuyor. Bu yüzden, örneğin 1730 isyanıyla patlayan-bunalımı hâlâ "Lale Devri" efsanesi ile Sultan III. Ahmed ve Nevşehirli Damad İbrahim Paşa'nın tenperver kişilikleri üzerinde yoğunlaşarak "okur"ken, arka plandaki ailevi bağlar örüntüsünü, çıkar çatışmalarını, gerilim çizgilerini ve kopuş noktalarını hiç görmeyebiliyoruz (Münir Aktepe'nin *Patrona İsyanı* adlı araştırması ve Reşad Ekrem Koçu'nun isyancıyı konu alan *Patrona Halil* adlı tarihsel romanı bu genellemenin dışında kalan nadir yaklaşımlardır [Aktepe, 1958; Koçu, 1967]). Oysa bu isyanın ardındaki evlilik ve akrabalık ilişkilerine sosyal tarih açısından tekrar, yakından ve çok dikkatle eğilmek gerekir, çünkü önümüze serilen ve yer yer içinden çıkılmaz gibi gözükten, 18. yüzyılın ilk çeyreğindeki ailevi bağlantılar sıklaşması, aslında Osmanlı tarihinde bir kopuşa işaret ediyor.

Menfaat şebekelerinin ihmal edilen boyutları

1730 isyanının kurbanları olan Damad İbrahim Paşa, Kaymak Mustafa Paşa ve Kethüda Mehmed Efendi etrafındaki bu örüntü şöyle bir ortamda gelişmişti: Tahta geçtiği 1703 tarihini izleyen on beş yıl içinde on iki sadrazam değiştiren III. Ahmed uzun yıllardır hizmetinde bulunan Nevşehirli İbrahim Paşa'yı önce damat, hemen ardından da 1718'de sadrazam yaptı. Bu andan itibaren, İstanbul'da sadaret, meşihat, kaptan-ı deryalık, yeniçeri ağalığı, nişancılık, sadaret kethüdalığı ve defterdarlık (hatta darphane eminliği, tersane eminliği, matbah-ı âmire eminliği) gibi en üst mevkilerde, 1730 yılına kadar pek az değişme gözleniyordu (Aktepe, 1958: 107).

Ama bu durum genel bir hoşnutluğa işaret etmekten çok uzaktı. Tersine, 1730'da Patrona Halil isyanına neden olan sosyo-ekonomik bunalım, Aktepe'nin de ifade ettiği gibi "sadece İstanbul halkına ve taşrada zulüm ve haksızlığa uğrayıp işleri bozulanlara, esnaf ve küçük memurlara, görevden düşmüş veya sürgünde bulunan vüzerâ ve ulemaya, savaş ganimetlerinden yoksun yeniçeri zümresine" münhasır kalmamıştı (age.: 122). Uzun süredir en yüksek mevkileri işgal etmekte olan bürokratlar ve ulema, hatta Damad İbrahim Paşa'nın

rum: Akalın, 1955; Derin, 1958 ve 1959; Uluçay, 1959; Mardin, 1969; Türek ve Derin, 1969; Faroqhi, 1974 ve 1975; Kunt, 1975, 1977 ve 1983; Zilfi, 1977; Mayer, 1978; Findley, 1980; Reindl, 1983; Fleischer, 1986; Atasoy ve Atasoy, 1990; Dankoff 1991. Bunlara ek olarak J. von Hammer, A.D. Alderson, M. Süreyya, R.E. Koçu, M.Ç. Uluçay ve Y. Öztuna'nın bazı çalışmalarını ile ansiklopedilerdeki biyografi maddelerini sayabiliriz. Bu arada sanatçılara, özellikle mimarlara dair şu monografiler de dikkati çekiyor: Ahmed Refik, 1932 ve 1936; Altan, 1941; Orgun, 1941; Öz, 1943; Erdoğan, 1954, 1955a, 1955b, 1958, 1960 ve 1962; Akalın, 1958; Uzunçarşılı, 1959; Gökyay, 1976; Eyice, 1979; Crane, 1987. Mimar Sinan'ın hayatına ilişkin çok sayıda araştırma arasında siner dikkati çekiyor: Konyalı, 1948 ve Meriç, 1965.

ابراهیم پاشا، داماد (د ۱۰۱۰/ق ۱۶۰۱م)، ازدولتمردان عثمانی
در زمان مراد سوم (۹۵۳-۱۰۰۳/ق ۱۵۴۶-۱۵۹۵م) و داماد وی،
و نیز صدراعظم محمد سوم (۹۷۴-۱۰۱۲/ق ۱۵۶۶-۱۶۰۳م) و
معروف به فاتح قانیزه (قانیسه یا قانیجه در مجارستان). اصلاً از اهالی
بُسنی، یکی از ایالات یوگسلاوی بود (عثمان زاده، ۴۵؛ اوزون
چارشیلی، III(2)/351). برخی نیز زادگاه او را قانیزه می‌دانند (هامر
پورگشتال، ۲۳۴/۷). در کودکی با عنوان دوشیرمه (کودکان مسیحی که
برای خدمت در دربار و سپاه ینی‌چری برگزیده می‌شدند) به دربار
عثمانی - اندرون همایون - راه یافت (احمد رفعت، ۱۹؛ عثمان زاده،
۴۵؛ بورینی، ۳۲۳/۱) و به تدریج آموزش دید و تربیت شد. در تربیت و
پرورش او، محمدپاشا، یار نزدیک سلطان مراد نقش مهمی داشت
(اوزون چارشیلی، همانجا). ابراهیم، مدارج ترقی را یکی پس از
دیگری پیمود و از دیگران متمایز شد، به طوری که هنگام جلوس مراد
(۹۸۲/ق ۱۵۷۴م) رکابدار سلطان بود. سپس به سلاح‌داری رسید،
آنگاه در ۹۸۷/ق ۱۵۷۹م، فرمانده ینی‌چریان (ینی‌چری آغاسی) شد.

1. Honkariskilesi

Damad Ibrahim Paşa

D

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Damad İbrahim Paşa

Damad İbrahim Paşa (Dāmād İbrāhīm Paşa, d. 1010/1601) was of Bosnian origin. After rising to the post of *silahdar* (*silāhdār*, sword-bearer) in the sultan's harem, he was appointed *ağa* (*āghā*) of the janissaries (commander in chief of the janissaries) at the beginning of Safer (Şafar) 988/end of March 1580 and then *beylerbeyi* (*beglerbegi*, governor-general) of Rumeli on 3 Safer (Şafar) 990/27 February 1582 (BOA KK, no. 239, p. 279). At the end of Zilkade (Dhū l-Qa'da) 990/December 1582, he was given the rank of vizier, and in Zilhicce (Dhül-Ḥijja) 990/January 1583, he was appointed *beylerbeyi* of Egypt. On 1 Muharrem (Muharram) 991/25 January 1583, he received an order to collect the returns from Damascus, Aleppo, and Tripoli upon the completion of his term in Egypt (BOA MD, no. 48, 271/775).

After nearly two years in Egypt, İbrahim Paşa set off for Damascus, where he crushed the revolt of the Druze emir Mānoğlu and seized considerable booty. He then departed for Istanbul with his soldiers, on the ships of the late *beylerbeyi* of

Tunis, taking with him a throne that had been built with the resources of the Egyptian treasury and other gifts (BOA MD, no. 58, 185/487). He reached Istanbul at the end of Ramazan (Ramaḍān) 993/September 1585 and presented the gifts to the sultan. In Rebiülahir (Rabī' II) 994/April 1586, he married Ayşe Sultan ('Ā'īşe Sultān), daughter of Murad III (Murād III, 982–1003/1574–95), with the grand admiral Kılıç Ali ('Alī) Paşa (d. 995/1587) as *sağduç* (best man).

After Kılıç Ali's death, İbrahim Paşa was appointed to the post of grand admiral (with the title *beylerbeyi* of Algeria), augmenting his position as vizier (Receb (Rajab) 995/June 1587) (BOA MD, no. 62, 68/150). He left this post (which lasted until 17 Cemaziülahir (Jumādā II) 996/14 May 1588) at his own request and continued as *kubbe veziri* (*qubbe veziri*, a vizier appointed as a member of the council of state). A little later, in 998/1588–9, during the grand vizierate of Siyavuş Paşa (d. 1011/1602), he was made second vizier, but was dismissed together with various high ranking officials, including the grand vizier, in the aftermath of the Beylerbeyi Vakası (a revolt that broke out

040063

DAMAD İBRÂHİM PAŞA

-
- 1 METİN HAKVERDİOĞLU, Edebiyatımızda Lale Devri ve Damat İbrahim Paşa'ya sunulan kasideler inceleme-metin, Selçuk Üniversitesi, Doktora, 2007

of impounding arms. The enhanced status of the Christians alarmed the Muslims and Druzes, and disturbed the traditional *modus vivendi*: in particular, the employment of Maronites to suppress the Druze revolt in Ḥawrān (1838) had evil consequences in the two decades following Ibrāhīm's withdrawal.

When the war was begun again by Turkey in 1839, Ibrāhīm on 24 June won a decisive victory over the Turkish army under Ḥāfiẓ Paṣha at Nizib west of Bireḍjik, and the Turkish fleet under Fewzi Paṣha went over to Muḥammad 'Alī. The intervention of the powers, whose negotiations led to the Treaty of London on 15 July 1840 (the so-called Quadruple Alliance), altered the situation. Hoping for support from the French, Muḥammad 'Alī rejected the demand that he should evacuate Syria as far as 'Akkā and confine himself to the hereditary pashalic of Egypt. No support was given to him, and the coasts of Syria and Egypt were blockaded by the allied fleets. Ibrāhīm was in a difficult position between the forces which they landed and the hostile people of the Lebanon, who were stirred up against him. After the capture of 'Akkā by the British Admiral Napier and the latter's negotiations with Muḥammad 'Alī in Alexandria, the latter was forced to agree to the evacuation of Syria on 22 November 1840. On 29 December, Ibrāhīm left Damascus with his troops and returned to Egypt via Ghazza, sending a portion of the army home via 'Aqaba under Sulaymān Paṣha.

In the years that followed, Ibrāhīm Paṣha was mainly concerned with the administration of Egypt. His interest in and knowledge of agriculture is praised. He was several times in Europe, sometimes visiting watering-places to improve his health. Owing to his father's senility, Ibrāhīm formally assumed the governorship of Egypt on 2 September 1848, having received the sultan's firman some weeks earlier. He predeceased his father, however, on 10 November 1848, and was succeeded by his nephew, 'Abbās Ḥilmi I [q.v.]. Through his son Ismā'īl (regn. 1863-79) he was the progenitor of the former khedival and royal family of Egypt.

Bibliography: No full-length study of Ibrāhīm Paṣha has yet been made, and the primary sources for his career have not been systematically investigated. These include: (A) 'Abd al-Raḥmān al-Djābarti, *Adjā'ib al-āthār*, Būlāk 1290; (B) Archival materials, especially in Cairo and Istanbul (see P. M. Holt (ed.), *Political and social change in modern Egypt*, London 1968, 28-51). Selections of documents have been published: (i) on the Syrian phase by Asad H. Rustum in [anon.], *Ḥurūb Ibrāhīm Bāshā al-Miṣri fi Sūriyā wa 'l-Anaḍūl*, Cairo [1927], and *A corpus of Arabic documents relating to the history of Syria under Mehmet Ali Paṣha*, Beirut 1929-34; (ii) from the archives of the European states on various phases of Muḥammad 'Alī's rule in a series of volumes published under the auspices of King Fuṣād I (see *Précis de l'histoire d'Égypte par divers historiens et archéologues*, iii, Cairo 1933, 375-6); (C) the writings of expatriates and travellers, many of whom were French (see Jean-Marie Carré, *Voyageurs et écrivains français en Égypte*, Cairo 1956, 169-323). Information on Ibrāhīm Paṣha may be found scattered in numerous modern works concerned primarily with Muḥammad 'Alī Paṣha, of which the following are a selection: H. Dodwell, *The founder of modern Egypt*, Cambridge 1931; 'Abd al-Raḥmān al-Rāfi'i, *Asr Muḥammad 'Alī*, Cairo 1951; Helen Anne B. Rivlin, *The agricultural*

policy of Muḥammad 'Alī in Egypt, Cambridge, Mass., 1961.

Ottoman archive material is used by Şinasi Altundağ, *Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanı: Mısır meselesi 1831-1843*, Ankara 1945.

For Ibrāhīm Paṣha in Syria, see Asad J. Rustum, *The royal archives of Egypt and the origins of the Egyptian expedition to Syria 1831-1841*, Beirut 1936, and *The royal archives of Egypt and the disturbances in Palestine, 1834*, Beirut 1938.

(P. KAHLE-[P. M. HOLT])

○ IBRĀHĪM PASHA, ÇANDARLI [see DJANDARLI].

✕ IBRĀHĪM PASHA, DĀMĀD, (?-1010/1601), Ottoman Grand Vizier. Ibrāhīm Paṣha, according to Peçewi (ii, 284), was of Bosnian origin. The Venetian sources refer to him as "di nazione schiavone" (Alberi, iii, 241-2, 290, 367-8) or "di Chersago" (Alberi, iii, 432; cf. also Soranzo, 10: "nativo della Provincia di Herzegovina"). Perhaps the most exact indication is that of Minadoi, who describes Ibrāhīm Paṣha (*Historia*, 266) as "di nazione schiavona, del luoco detto Chianichii, una breve giornata discosto da Ragusi". Minadoi obtained his information from "Chrestoforo de Boni", who was interpreter to the Venetian consul in Syria, Giovanni Michele, and, like Ibrāhīm Paṣha, a man of Slavonic descent from the region near Ragusa. De Boni had become acquainted with Ibrāhīm Paṣha when the latter was operating against the Druzes of the Lebanon in 993/1585 (Minadoi, *Historia*, 277). As to the birth date of Ibrāhīm Paṣha, no precise evidence would seem to be available. Minadoi (*Historia*, 266), writing not long before 1588 (the date of the first edition of his work), sets the age of Ibrāhīm Paṣha at about thirty-two years. The statements made in the *relazioni* of the Venetian baili at Istanbul (Alberi, ii, 357 and iii, 290, 367-8, 432) suggest that Ibrāhīm Paṣha was born circa 1550 A. D.

Ibrāhīm Paṣha entered the imperial palace as a child of the *deushirme* [q.v.]. He rose to the office of *rikābdār* and, on the accession to the throne of Murād III in 982/1574, became *silāhdār* and thereafter, in 988/1580, Agha of the Janissaries. He was made Beglerbeg of Rūmeli in 990/1582 and, while holding this appointment, had a large share in the organization of the festivities which Murād III, in the summer of the same year, gave in order to celebrate the circumcision of his son, the future Meḥmed III. The year 990/1582 saw also the betrothal of Ibrāhīm Paṣha to 'Āyishe, a daughter of Murād III, and his advancement to the rank of vizier.

Ibrāhīm Paṣha was sent out in 991/1583 to become Beglerbeg of Miṣr (Egypt). On his return from Egypt through Syria in 993/1585 he undertook a campaign against the Druze chieftains of the Lebanon. Soon after his arrival in Istanbul—an event that he marked by a lavish presentation of gifts ("pishkesh-i 'aṣim") to the Sultan—he received in marriage the princess 'Āyishe. The exact progression of Ibrāhīm Paṣha in rank and in office during the next few years is not wholly clear. There is mention of him as fifth vizier (Venetian *relazione* of 1583; Alberi, iii, 241), as fourth vizier (Venetian *relazione* of 1585; Alberi, iii, 290) and as third vizier (Şolāḳzāde, 609—narrating events of 993/1585). Two Venetian *relazioni* a little later in time note that Ibrāhīm Paṣha had been second vizier (cf. Giovanni Moro (1590) in Alberi, iii, 367 and Bernardo Soranzo (1592) in Alberi, ii, 357).

Ibrāhīm, during these years, served for a short while as Kapudān, i.e., High Admiral of the Ottoman fleet (Ḥādjīdjī Khalifa, *Tarih-i al-kilār*, 140; Daniş-

MAJLIS TAYYIBAH DINTAS
KORRA SELAM BUKHARA